

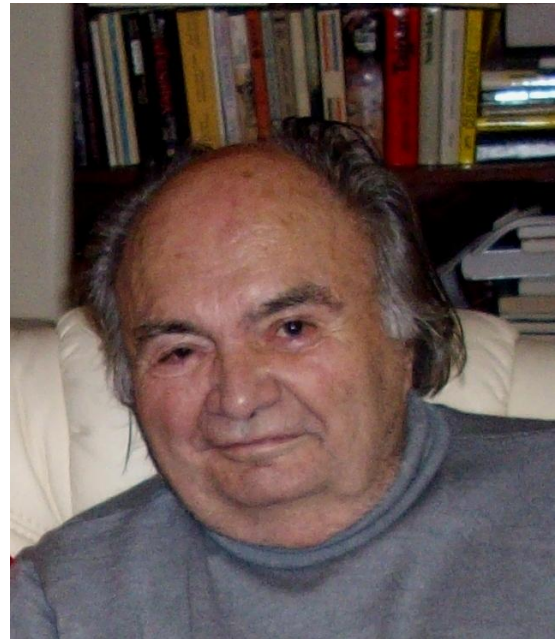
Doc. PhDr. **Zbyněk Zbyslav Stránský**,
CSc. (*26. októbra 1926, Kutná Hora – 21.
januára 2016, Banská Bystrica), muzeológ
a pedagóg.

Život a kariéra

Po absolvovaní gymnázia študoval filológiu a históriu na Karlovej univerzite v Prahe. Od roku 1958 vyštudoval externe muzikológiu na Janáčkovej univerzite v Brne.

Po štúdiách postupne pracoval v niekoľkých múzeách (Múzeum Antonína Dvořáka v Prahe a i.). V roku 1962 sa stal pracovníkom Moravského zemského múzea v Brne, kde inicioval založenie nového metodického centra muzeológie a stal sa jeho vedúcim.

Doc. Stránský sa zaslúžil o etablovanie muzeológie ako samostatného vedného odboru a o rozvoj múzejnej pedagogiky. V roku 1962 na jeho podnet zriadili na vtedajšej Univerzite Jana Evangelistu Purkyně (dnes Masarykova univerzita) postgraduálne štúdium muzeológie, kde začal aj prednášať. Toto štúdium absolvovali desiatky českých a slovenských múzejníkov, ktorí odborné muzeologické poznatky doteraz uplatňujú v múzejnej praxi, vo výskume a v publikačnej činnosti. V roku 1983 v spolupráci s UNESCO sa stal tvorcom projektu Medzinárodnej letnej školy muzeológie (ISSOM), ktorú viedol do roku 1998. Od roku 1986 bol členom Československého výboru ICOM a stal sa viceprezidentom Komisie pre muzeológiu ICOFOM. V roku 1991 sa stal vedúcim novej samostatnej katedry muzeológie na Masarykovej univerzite v Brne, kde bol v roku 1993 habilitovaný ako prvý docent z odboru muzeológie. Zaslúžil sa o založenie a rozvoj katedry ekomuzeológie na Fakulte prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (1998, detašované pracovisko v Banskej Štiavnici, potom v sídle UMB). Bol pri založení Zväzu múzeí na Slovensku v roku 1990 a stal sa jedným z prvých členov jeho predstavenstva. Od polovice 80. rokov 20. storočia žil s rodinou v Banskej Bystrici.

Dielo

Z. Z. Stránský je autorom množstva štúdií, referátov, článkov z oblasti muzeológie, ktoré vyšli v Čechách, na Slovensku a v zahraničí. Rozvinul v nich najmä systém muzeológie ako samostatnej vedy, jej metodiku a terminológiu, v popredí jeho záujmu bola problematika muzealizácie skutočnosti a muzeality s osobitným zreteľom na ich úlohy v období ekologickej a kultúrnej krízy ľudstva. Je autorom publikácie *Úvod do všeobecnej muzeológie* (Brno, 1980, 2. rozšírené vydanie Brno, 2000), *Archeologie a muzeologie* (2005), spolu s manželkou Editou Stránskou vydali publikáciu *Základy štúdia muzeológie* (Banská Bystrica, 2000). Pri príležitosti jeho 80 narodenín usporiadal na Masarykovej univerzite v Brne konferenciu, z ktorej vyšiel zborník *Muzeolog Z. Z. Stránský: Život a dílo* (DOLÁK, Jan – VAVŘÍKOVÁ, Jana, 2006).

Marianna Bárdiová
